

Platforma pentru Egalitate de Gen

Adresa: Str. A. Mateevici 60, Chișinău, Republica Moldova

Adresa poștală: MD 2009, Chișinău Republica Moldova

E-mail: secretariat.platformadegen@gmail.md; office@egalitadedegen.md

www.egalitadedegen.md

21 martie 2017

Poziția Platformei pentru Egalitate de Gen

față de proiectul de lege nr.60 din 14.03.17 care presupune schimbarea sistemului electoral

Participarea egală a femeilor și bărbaților în viața politică constituie un element de bază al democrației și un obiectiv important al Republicii Moldova. În pofida progreselor în domeniul egalității de gen, femeile continuă a fi semnificativ sub-reprezentate în Parlament, Guvern, organele electiv locale.

Platforma pentru Egalitate de Gen a analizat inițiativa cu privire la instituirea sistemului electoral uninominal, înregistrată în Parlamentul R. Moldova și a ajuns la concluzia **să nu susținem acest proiect de lege, optând în continuare pentru sistemul proporțional existent**, un sistem mult mai prietenos promovării femeilor și care sporește numărul acestora în organele decizionale, prin aplicarea cotelor minime de reprezentare de 40% pentru ambele sexe.

Redacția actuală a proiectului de lege privind instituirea sistemului electoral uninominal nr.60 din 14.03.2017 nu prevede măsuri de respectare a cotei de 40%, adoptată prin legea nr.71 din 14 aprilie 2016, astfel anulând noile măsuri afirmative legiferate în anul 2016 întru asigurarea egalității de gen în funcțiile de luare a deciziilor. Opinia reprezentanților societății civile bazată pe analiza experiențelor de reprezentare echitabilă a femeilor și bărbaților în țările membre ale Uniunii Europene, cât și a statelor membre ale OSCE, susține că **sistemul proporțional existent, cu aplicarea cotelor prevăzute de actuala legislație este cel mai eficient pentru asigurarea de facto a egalității de gen.** Acesta obligatoriu trebuie să cuprindă introducerea prevederilor de plasament, astfel încât cota procentuală să se aplice pentru fiecare quintilă/decilă din lista candidaților. Prin urmare este imperativă asigurarea egalității de gen prin **aplicarea cotei minime de reprezentare pentru femei și bărbați, adoptată prin legea nr. 71 din 14.04.2016**, în contextul angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova de a asigura respectarea și punerea în aplicare a principiilor fundamentale democratice și ale statului de drept.

Cadrul legal și instituțional al unei țări poate avea un impact semnificativ asupra reprezentării femeilor în politică. La prima vedere factori neutri, precum sistemele electorale, pot avea efecte multiple asupra participării femeilor în politică.

Evidențele empirice demonstrează că țările care aplică sisteme proporționale asigură o pondere mai mare a femeilor în parlament în comparație cu țările cu sisteme electorale majoritare (uninomiale). Elemente structurale ale sistemelor electorale au fost recunoscute drept factori care influențează și afectează negativ reprezentarea femeilor.

Sistemele majoritare nu sunt prietenoase pentru femeile candidate. Datele statistice demonstrează că în 2012 femeile au obținut în medie doar 14% de mandate în sisteme uninominale. Din cauza tipului „câștigătorul ia tot” a acestui sistem, partidele politice încearcă să

Platforma pentru Egalitate de Gen

Adresa: Str. A. Mateevici 60, Chișinău, Republica Moldova

Adresa poștală: MD 2009, Chișinău Republica Moldova

E-mail: secretariat.platformadegen@gmail.md; office@egalitadedegen.md

www.egalitadedegen.md

maximalizeze șansele nominalizând “cei mai siguri” candidați. Aceasta descurajează partidele politice de la selectarea candidaților “mai puțin tradiționali”, în mod special femeile sau membrii grupurilor minoritare. Experiențele, de asemenea, demonstrează că partidele frecvent nominalizează femei în circumscripțiile în care șansele partidului de a câștiga sunt diminuate.

Experiența Moldovei (în cazul candidaților la funcția de primar în circumscripțiile mari) cât și cea internațională arată că țările care aplică un sistem electoral majoritar au un număr mai mic de femei (și tineri) aleși în funcții electivă. Elemente structurale ale sistemelor electorale au fost recunoscute drept factori care influențează și afectează negativ reprezentarea femeilor.

La nivel internațional cotele sunt divizate în cote de nominalizare (sau cote de intrare/proces) și mandate rezervate (cote de rezultate). Aplicarea cotelor de nominalizare reprezintă forma cea mai frecventă de asigurare a egalității de gen în sistemele majoritate, proporționale și mixte. Acestea sunt modalități de recunoaștere a subiectivității politice, un fel de „drept subiectiv colectiv”. Acest drept, însă, nu depășește „dreptul la mandate de reprezentare”. Franța și Uzbekistan sunt două țări care utilizează cotele de nominalizare în sisteme pur uninominale.

De exemplu, utilizarea cotelor de nominalizare în Franța a sporit participarea femeilor cu aproximativ 27 %. Franța a devenit astăzi un exemplu de aplicare a cotelor de nominalizare în sistem uninominal. Legea parității din Franța, adoptată în anul 2000, a fost o simplă inovație menită să stimuleze partidele politice pentru a nominaliza un număr egal de femei și bărbați la alegerile parlamentare. Actualmente partidele din Franța care nu prezintă 50 de procente de candidați de același sex sunt sancționate.

Țările, care aplică sisteme proporționale, asigură o pondere mai mare a femeilor în parlament în comparație cu țările cu sisteme electorale majoritare (uninomiale). Conform statisticii de reprezentare a femeilor în Parlament pentru anul 2017, de pe platforma Uniunii Inter-parlamentare (IPO)¹, dintre cele 10 țări cu cea mai mare reprezentare a femeilor în Parlament, 6 au un sistem electoral proporțional sau proporțional în 2 niveluri (PR-II) (Rwanda - 61,3 %, Islanda (PR-II) – 47,6 %, Suedia – 43,6 %, Africa de Sud – 42,1%, Finlanda – 42%, Ecuador – 38 %), 3 țări – sistem electoral mixt (Bolivia – 53,1 %, Senegal – 42,7%, Mexic – 42,6%) și doar o țară - majoritar (Cuba – 48,9%).

Prin urmare este imperativă asigurarea egalității de gen prin **aplicarea cotei minime de reprezentare pentru femei și bărbați, adoptată prin legea nr. 71 din 14.04.2016**, în contextul angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova de a asigura respectarea și punerea în aplicare a principiilor fundamentale democratice și ale statului de drept.

În contextul celor menționate mai sus, **Platforma pentru Egalitatea de gen nu susține proiectul de lege în cauză și consideră că adoptarea acestuia va reduce semnificativ reprezentarea femeilor în Parlament.**

¹ <http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm>